

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
Міжнародний облік, аналіз і оподаткування
(назва магістерської програми)

на тему: «**Облік і аудит стану та руху**
основних засобів (на прикладі ПАТ «ОЗРСВ»)»
(назва теми)

Виконавець:

студентка ОЕФ

Язвінюк Алла Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., доцент,

(науковий ступінь, вчене звання)

Кузіна Руслана Віліївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. У сучасних умовах економіки країни, яка змінюється важливим питанням являється дослідження різноманітності форм власності в Україні. Зміни, які відбуваються у економіці країни заключають ся у зміні особливостей обліку і аудиту господарської діяльності підприємств України. Однією з найважливіших ділянок обліку являється облік та використання основних засобів підприємства. Саме тому для покращення ситуації у економіці України, слід приділити велику увагу експлуатації основних засобів.

Основні засоби (які часто називаються в економічній літературі і на практиці основними фондами) є одним з найважливіших чинників будь-якого виробництва. Їх стан та ефективність використання прямо впливають на кінцеві результати господарської діяльності.

Значення основних засобів у виробництві визначається тим, яке місце займають знаряддя праці у розвитку продуктивних сил і виробничих відносин. З розвитком технічного прогресу посилюється залежність суспільного виробництва від стану і рівня використання основних засобів. З розвитком технічного прогресу посилюється залежність суспільного виробництва від стану і рівня використання основних засобів.

Знаряддя праці, будучи важливою ланкою у науково-технічному прогресі, все більш підкоряють собі не лише сам процес праці, але й весь процес виробництва, його технологію й організацію. Якісний стан основних засобів, ступінь їх розвитку і відповідність останнім досягненням науково-технічного прогресу визначають рівень виробничих сил суспільства, здатність його виробничого апарату розв'язувати поставлені задачі.

Теоретичні положення і практичні аспекти обліку виробничих запасів обґрунтовані в роботах Ф. Ф. Бутинця, П. С. Безруких, Л. Петришина, В. І. Єфименка, А. М. Коваленко, В. М. Костюченка, М. В. Кужельного, В. М. Мурашка, М. С. Пушкаря, В. В. Сопка, Л. І. Слюсарчука, Н. М. Ткаченко та інших дослідників.

Метою дослідження у роботі являється аналіз теоретико-методологічних аспектів обліку фінансових інструментів на промисловому підприємстві.

Завдання дослідження у роботі: визначити особливості визнання основних засобів за міжнародними та національними стандартами; розглянути класифікацію основних засобів за різними ознаками; визначити економічну сутність амортизації основних засобів; дослідити методи нарахування амортизації основних засобів; навести техніко-економічну характеристику ПАТ «ОЗРСВ»; розглянути особливості документального оформлення стану та руху основних засобів на підприємстві; розглянути особливості обліку надходження, вибуття, використання та поліпшення основних засобів на підприємстві; визначити мету, завдання, об'єкти та джерела аудиту основних засобів на підприємстві; навести етапи аудиторської перевірки основних засобів підприємства; виконати аналіз стану, руху та ефективності використання основних засобів на підприємстві; виконати моделювання процесу ефективності використання основних засобів на управління фінансовими результатами.

Об'єктом дослідження дипломної роботи є операції з основними засобами. **Предметом** дослідження – облік, аналіз та аудит основних засобів у ПАТ «ОЗРСВ».

Методи дослідження: До основних загальнонаукових методів дослідження, що використані автором, слід віднести діалектичний метод пізнання, логічний та структурно-функціональний методи. При дослідженні використовувались методи наукової абстракції, індукції та дедукції, аналізу і синтезу, порівняння, вибіркового обстеження та групування та інші

. **Інформаційна база дослідження** - нормативно-законодавчі акти України, в т.ч. національні та міжнародні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, наукові праці вітчизняних та зарубіжних фахівців, наукові публікації, аналітичні матеріали, що регламентують порядок обліку, аналізу та контролю основних засобів, дані ПАТ «ОЗРСВ».

Загальна структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (55 найменувань) та 20-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 99 сторінок. Основний зміст викладено на 90 сторінках. Робота містить 30 таблиць, 10 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

В першому розділі «Теоретичні основи обліку основних засобів» досліджено сутність, склад та класифікацію основних засобів.

Основа відмінність П(С)БО 7 «Основні засоби» і МСБО 16 «Основні засоби» полягає у спробі детальної унормованості основних суджень обліку основних засобів, його прив'язки до податкового законодавства України з метою досягнення єдиної системи обліку та проведення статистичних обстежень економічної діяльності суб'єктів економіки на макрорівні. МСФЗ регламентують основні правила обліку основних засобів, допускаючи професійні судження, які базуються на особливостях використання основних засобів, їх оцінці в процесі визнання доходів і витрат звітного періоду, а в окремих випадках методів нарахування амортизації тощо.

Об'єкт основних засобів, який відповідає критеріям визнання активом, слід оцінювати за його собівартістю. Відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби», одержані основні засоби зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю.

Амортизація – систематичний розподіл вартості основних засобів, яка амортизується, протягом строку їх корисного використання (експлуатації).

Знос – результат накопичення амортизаційних відрахувань. Усі необоротні (матеріальні та нематеріальні) активи підлягають амортизації (крім землі та незавершених капітальних інвестицій).

У другому розділі «Діюча практика обліку основних засобів у ПАТ «ОЗРСВ» розглянуто техніко-економічну характеристику ПАТ «Одеський завод радіально-свердлильних верстатів» та розглянуто особливості обліку основних засобів.

Предметом та основними напрямками діяльності ПАТ «Одеський завод радіально-свердлильних верстатів» є: виробництво та реалізація продукції верстатобудування, машинобудування, товарів народного споживання: обслуговування споживачів своєю продукцією, включаючи випуск запасних частин, оснастки, ремонт і модернізацію; проектування і розробка конструкторської, технічної і проектної документації, реалізація програм, що забезпечують випуск конкурентоздатної на внутрішньому та зовнішньому ринках продукції; переробка, виробництво та реалізація продуктів харчування; кооперативні поставки литва, поковок, штамповок, запчастин, верстатних вузлів, тощо; торгівля промисловими, продовольчими та сільськогосподарськими товарами, матеріалами оптовими партіями та в роздріб; надання консультаційних, посередницьких, фінансових, кредитних, страхових та інших послуг.

Дані свідчать про зниження суми чистого доходу у 2017 р. на 2343 тис. грн. або на 47,8% та вартості собівартості продукції на 2418 тис. грн. або на 65,2%. Чисельність працівників у 2017 р. не змінилась, але відбулось зниження продуктивності праці одного працівника на 12 тис. грн. або на 11,9%, що свідчить про зниження ефективності використання трудових ресурсів на підприємстві.

Також відмітимо про зниження оборотності оборотних активів на 0,2 пункти або на 59,5%, оборотності запасів – на 0,3 пункти або на 58,7%. та зростання обороту дебіторської заборгованості на 275,5 днів та кредиторської заборгованості на 342,4 днів, що у цілому свідчить про погіршення ефективності використання оборотних коштів у ПАТ «Одеський завод радіально-свердлильних верстатів».

Відзначимо про зростання середньорічної вартості сукупних активів на 442 тис. грн. або на 0,9 %, середньорічної вартості оборотних активів – на 3748,5 пункти або на 28,9%, середньорічної вартості запасів на 2418,5 пункти або на 26,5%, середньорічної вартості дебіторської заборгованості на 179 тис. грн. або на 4,8% , середньорічної вартості кредиторської заборгованості на 170 тис. грн. або на 3,6% та середньорічної вартості власного капіталу на 338 тис. грн. або на 0,8%.

Позитивним моментом у діяльності підприємства є отримання у 2017 р. плюсової рентабельності. Так. величина рентабельності продукції зросла на 35 пункти (складає 12,5%), рентабельність виробництва – на 1,5 пункти (складає 0,3%), рентабельності сукупних активів – на 2,1 пункти (складає 0,3 пункти) та рентабельності власного капіталу – на 2,4 пункти (складає 0,4%).

В третьому розділі «Аудит і аналіз використання основних засобів у ПАТ «ОЗРСВ» проаналізовано особливості аудиту основних засобів виконано аналіз стану та ефективності використання основних засобів на ньому.

Мета аудиту відповідно до МСА 200 "Ціль і основні принципи аудиту фінансової звітності" полягає у висловленні аудитором незалежної професійної думки щодо правильності відображення у звітності підприємства інформації щодо основних засобів. Виходячи з мети, основними завданнями аудиту основних засобів у ПАТ «ОЗРСВ» є: контроль за дотриманням чинного законодавства щодо операцій з основними засобами; перевірка правильності документального оформлення операцій, пов'язаних з рухом основних засобів; перевірка правильності визнання, класифікації та оцінки необоротних активів; перевірка фактичної наявності і стану основних засобів; - перевірка правильності нарахування амортизації; виявлення

фактів неефективного використання основних засобів, реалізації їх за заниженою ціною, заниження оцінки, необгрунтованого списання; оцінка придатності наявних основних засобів для експлуатації; перевірка правильності визначення фінансових результатів від реалізації основних засобів; перевірка відображення в обліку результатів надзвичайних подій, пов'язаних з основними засобами.

Аудит основних засобів у ПАТ «ОЗРСВ» може проводитися у такій послідовності: дослідження облікової політики підприємства, зокрема щодо основних положень організації обліку основних засобів (визнання, класифікація, оцінка, переоцінка, методи нарахування амортизації тощо); встановлення забезпеченості бухгалтерії підприємства діючими нормативними документами, що регламентують облік основних засобів; типовими первинними документами з обліку основних засобів, регістрами синтетичного і аналітичного обліку, що застосовуються за даною формою обліку. Ця інформація дозволить аудитору скласти загальне уявлення про організацію обліку основних засобів на підприємстві та визначити питання, що вимагають особливої уваги; ознайомлення з даними останньої інвентаризації основних засобів, її результатами та своєчасністю; перевірка наявності наказів керівника про створення на підприємстві постійно діючої комісії зі списання основних засобів, переліку матеріально відповідальних осіб та встановлення наявності договорів про повну матеріальну відповідальність; перевірка наявності картотеки основних засобів, правильності ведення інвентарних карток; встановлення відповідності даних синтетичного та аналітичного обліку і бухгалтерського балансу (має бути ув'язка за сальдо на початок місяця, оборотами за місяць і сальдо на кінець місяця).

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Матеріали проведеного дослідження питань методології обліку, аналізу та аудиту основних засобів на прикладі ПАТ «ОЗРСВ» дозволили зробити такі висновки та пропозиції.

1. Система обліку повністю автоматизована. Облік ведеться в програмі «1С: Бухгалтерія», спеціально адаптованої під дане підприємство. Облік основних засобів на підприємстві ведеться відповідно до «Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» на рахунку 10 «Основні засоби». Основними формами документів, пов'язаних з надходженням основних засобів, є такі: ОЗ1 «Акт приймання передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів»; ОЗ2 «Акт приймання здавання відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів»; ОЗ5 «Акт на установку, пуск та демонтаж будівельної машини».

2. Проаналізувавши особливості обліку основних засобів у ПАТ «ОЗРСВ» виявлено наступні недоліки обліку надходження основних засобів:

1. Відсутність реквізитів у формі ОЗ-1.

2. Внутрішнє переміщення об'єктів не завжди оформлюється Актом приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів.

3. Проблемність визначення ліквідаційної вартості основних засобів.

Для вирішення зазначених проблем рекомендуємо розробити та запровадити удосконаленні форми носіїв облікової інформації, найбільш адаптованих до структури, змісту та характеру інформації. Також рекомендуємо провести перевірку документального оформлення основних засобів. Завдяки централізованим нормам усереднених відсотків ліквідаційної вартості основних засобів по групах для усіх підприємств визначення вартості, яка амортизується, матиме більш об'єктивний характер, зникнуть розбіжності у сумі ліквідаційної вартості одних і тих же активів, спроститься порядок її визначення, що приведе до підвищення якості облікової інформації

2. Амортизація – систематичний розподіл вартості основних засобів, яка амортизується, протягом строку їх корисного використання (експлуатації) Знос – результат накопичення амортизаційних відрахувань. Усі необоротні (матеріальні та нематеріальні) активи підлягають амортизації (крім землі та незавершених капітальних інвестицій). Відповідно до П(С)БО №7 амортизація основних засобів та нематеріальних активів нараховується з використанням наступних методів: прямолінійного (прямолінійного списання); зменшення залишкової вартості; прискореного зменшення залишкової вартості; кумулятивного (суми кількості років);

3. Основними завданнями аудиту основних засобів у ПАТ «ОЗРСВ» є: контроль за дотриманням чинного законодавства щодо операцій з основними засобами; перевірка правильності документального оформлення операцій, пов'язаних з рухом основних засобів; перевірка правильності визнання, класифікації та оцінки необоротних активів; перевірка фактичної наявності і стану основних засобів; - перевірка правильності нарахування амортизації; виявлення фактів неефективного використання основних засобів, реалізації їх за заниженою ціною, заниження оцінки, необґрунтованого списання; оцінка придатності наявних основних засобів для експлуатації; перевірка правильності визначення фінансових результатів від реалізації основних засобів; перевірка відображення в обліку результатів надзвичайних подій, пов'язаних з основними засобами.

Перевірку фінансової звітності Публічного Акціонерного Товариства «Одеський завод радіально-свердлильних верстатів», (далі - Товариство) було проведено за період з 1 січня 2016 року по 31 грудня 2016 року на предмет повноти, достовірності та відповідності згідно чинному законодавству, встановленим нормативам. Перевірку було здійснено аудитором незалежної аудиторської фірми «Емкон-Аудит». Перевірена фінансова звітність Товариства за 2016 рік складена відповідно до вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності (далі - МСФЗ).

Аудиторська перевірка проведена відповідно до вимог Закону України "Про аудиторську діяльність", Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг Міжнародної федерації бухгалтерів, зокрема МСА 700 "Формулювання думки та надання звіту щодо фінансової звітності", МСА 705 "Модифікація думки у звіті незалежного аудитора", МСА 720 "Відповідальність аудитора щодо іншої інформації є в документах, що містять перевірену аудитором фінансову звітність, МСА 240 "Відповідальність аудитора, що стосується шахрайства, при аудиті фінансової звітності", інших стандартів, які

прийняті в якості Національних стандартів аудиту в Україні (в редакції 2013 року, що вступила в дію в 01.01.2015 року). За наслідками виявлених відхилень в оцінці активів та зобов'язань підлягає перегляду сума власного капіталу та чистих активів.

8. Верстатобудування загалом та конкретно на ПАТ «ОЗРСВ» знаходиться в занепаді. Аналіз динаміки структури основних засобів показав що на підприємстві відбувається протягом 2014-2016 р.р. постійне зменшення основних засобів: у 2015 році у порівнянні з 2014 р. вони зменшилися на 30008 тис. грн., або на 7,9%, у 2016 р. у порівнянні з 2015 р. відповідно на 3652 тис. грн. або на 10,4%. Ці негативні показники обумовлені: нерозвиненістю інфраструктури внутрішнього ринку (відсутність реального моніторингу дистриб'юторської системи та фінансового лізингу); недостатнім рівнем платоспроможності; застарілістю основних засобів, які не оновлювалися протягом останніх 25 років; недостатністю обігових коштів, недосконалістю механізму середньо- та довгострокового кредитування; обмеженістю внутрішнього попиту на вітчизняну верстатобудівну продукцію. Ці та багато інших факторів робить підприємство, що досліджується не конкурентоспроможним, а його продукцію не достатньо якісною та сучасною на сьогодні.

Слід зазначити, що підприємство має значний виробничий потенціал, але надмірність існуючих виробничих потужностей з огляду на реальні потреби внутрішнього і зовнішнього ринку, роблять його надієвим. Для виправлення ситуації можна рекомендувати об'єднання виробничих та ремонтних підприємств, які б співпрацювали на взаємовигідних умовах. Однією з форм організації такого господарювання, може стати заснування регіонального науково-виробничого кластеру.

Аналіз даних показав, що на підприємстві відбувається протягом 2014-2016 р.р. постійне зменшення основних засобів: у 2015 році у порівнянні з 2014 р. вони зменшилися на 30008 тис. грн., або на 7,9%, у 2016 р. у порівнянні з 2015 р. відповідно на 3652 тис. грн. або на 10,4%.

4. Основними шляхами вдосконалення організації обліку основних засобів у ПАТ «ОЗРСВ» є раціоналізація не лише всіх форм документів та облікових реєстрів, а й методів і способів збирання, обробки й узагальнення облікової інформації, котрі були б адаптованими до сучасних економічних умов.

5. Для забезпечення збереження основних засобів у ПАТ «ОЗРСВ», унеможливлення їх розбирання, псування та передчасне виведення з ладу, необхідно організувати : присвоєння кожному об'єкту основних засобів інвентарного номера; ведення інвентарних карток обліку основних засобів та їх зберігання у систематизованій картотеці; реєстрацію інвентарних карток в опису, що забезпечує їх збереження; закріплення об'єктів за матеріально відповідальними особами; облік основних засобів за місцями їх експлуатації в інвентарних списках.

6. Досліджуване підприємство на сьогодні майже не займається виробництвом, а чистий дохід рід реалізації формується за рахунок надання площ в оренду та перепродажу верстатів колишнього використання. Рекомендовано вдатися до співпраці із іншими верстатобудівними підприємствами задля найефективнішого використання існуючого конструкторського бюро з метою розробки й удосконалення складових верстатів.

7. Загалом, для вирішення глобальних проблем, що були висвітлені у роботі, потрібно розробити чітку державну політику розвитку машинобудування. На цей час вона повністю відсутня. Україна в цьому питанні може використати досвід Білорусі. У Білорусі верстатобудівництво користується підтримкою і захистом з боку держави.

Анотація кваліфікаційної роботи магістра

АНОТАЦІЯ

Язвінюк А. С. Облік і аудит стану та руху основних засобів (на прикладі ПАТ «ОЗРСВ»

Дипломна робота на здобуття кваліфікації магістра за спеціальністю 8.05030901 – Облік і аудит. – Одеськи економічний університет, Одеса, 2017.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти обліку та аудиту основних засобів; система обліку та контролю основних засобів у ПАТ «ОЗРСВ»; напрями удосконалення організаційно-методичних питань функцій обліку та аудиту основних засобів в сучасних умовах.

Запропоновано основні напрями удосконалення обліку основних засобів у ПАТ «ОЗРСВ», системи аналітичного та синтетичного обліку основних засобів у ПАТ «ОЗРСВ».

Ключові слова: основні засоби, амортизація, знос, оцінка, визнання, аудит, аналіз.

ANNOTATION

Yazvinuyk A. Accounting and audit of the state and movement of fixed assets (for example, PJSC "OSPRV"

Graduate work for obtaining Master's Degree in specialty 8.05030901 - Accounting and Audit. - Odessa Economic University, Odessa, 2017.

The paper deals with theoretical aspects of accounting and auditing of fixed assets; system of accounting and control of fixed assets in PJSC "OSPRV"; directions of improvement of organizational and methodical questions of functions of accounting and audit of fixed assets in modern conditions.

The main directions of improvement of accounting of fixed assets in PJSC "OSPRVV", systems of analytical and synthetic accounting of fixed assets in PJSC "OSPRV" are offered.

Key words: fixed assets, depreciation, depreciation, estimation, recognition, audit, analysis.

АНОТАЦІЯ

Язвінюк А. С. Облік і аудит стану та руху основних засобів (на прикладі ПАТ «ОЗРСВ»)

Дипломна робота на здобуття кваліфікації магістра за спеціальністю 8.05030901 – Облік і аудит. – Одеськи економічний університет, Одеса, 2017.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти обліку та аудиту основних засобів; система обліку та контролю основних засобів у ПАТ «ОЗРСВ»; напрями удосконалення організаційно-методичних питань функцій обліку та аудиту основних засобів в сучасних умовах.

Запропоновано основні напрями удосконалення обліку основних засобів у ПАТ «ОЗРСВ», системи аналітичного та синтетичного обліку основних засобів у ПАТ «ОЗРСВ».

Ключові слова: основні засоби, амортизація, знос, оцінка, визнання, аудит, аналіз.

ANNOTATION

Yazvinuyk A. Accounting and audit of the state and movement of fixed assets (for example, PJSC "OSPRV")

Graduate work for obtaining Master's Degree in specialty 8.05030901 - Accounting and Audit. - Odessa Economic University, Odessa, 2017.

The paper deals with theoretical aspects of accounting and auditing of fixed assets; system of accounting and control of fixed assets in PJSC "OSPRV"; directions of improvement of organizational and methodical questions of functions of accounting and audit of fixed assets in modern conditions.

The main directions of improvement of accounting of fixed assets in PJSC "OSPRVV", systems of analytical and synthetic accounting of fixed assets in PJSC "OSPRV" are offered.

Key words: fixed assets, depreciation, depreciation, estimation, recognition, audit, analysis.